Ліки зцілюють тіло, а книга – душу

БІБЛІОТЕРАПЕВТ

№ 9/10 (144/145) 2026

Бюлетень Наукової бібліотеки
Харківського національного медичного університету

Видається з 1 жовтня 2014 року

Сайт Наукової бібліотеки libr.knmu.edu.ua

Архів «Бібліотерапевта» http://repo.knmu.edu.ua/bibliotherapevt

Зміст

Недуги великих

«Батько української історії»:
таємниці смертельної хвороби — *Л. Скрипченко*.....С. 4-9

Час читати

«Освічена»: шлях від страху до свободи — *І. Фурса*.....С. 11

Україна: цікаво знати

Про що розповідають найкумедніші
українські прізвища — *О. Русанова*.....С. 13

Латина навколо нас

Коли гастрономія говорить латиною — *О. Литовська*.....С. 15-16

Фотопогляд

Коли над квітами летять ракети — *О. Русанова*.....С. 18

Хроніка подій

Вересень-жовтень 2026 у світлі подій — *О. Русанова*.....С. 20-23

Недуги великих

Лариса Скрипченко

«Батько української історії»: таємниці смертельної хвороби

Академік М.С. Грушевський

У 2026 році відзначається 160-річчя від дня народження Михайла Сергійовича Грушевського (1866–1934) — видатного українського історика, вченого, громадського й політичного діяча, автора фундаментальної «Історії України-Руси». Його ім'я нерозривно пов'язане з розвитком української історичної науки та боротьбою за право українців мати власну історію, культуру й державність. Водночас завершальний період життя науковця досі привертає увагу дослідників. Тяжка хвороба, лікування, обставини смерті в Кисловодську та суперечності в офіційних повідомленнях породили запитання, на які не всі відповіді вдалося знайти.

Михайло Грушевський народився 29 вересня 1866 р. в м. Холм (нині Польща), у родині педагога Сергія Федоровича Грушевського. Мати, Глафіра Захарівна Оппокова, походила з сім'ї священнослужителів. Михайло мав молодшого брата Олександра і сестру Ганну. Дитинство хлопчика минуло переважно на Кавказі, куди батька перевели на службу.

Сергій Федорович та Глафіра Захарівна Грушевські з дітьми. Михайло сидить праворуч. Ставрополь, 1876 р.

Проте саме родинні розповіді про Україну пробудили у нього інтерес до її минулого й культури. Згодом у своїй автобіографії М.С. Грушевський згадував: «Під впливом оповідань батька, що заховав тепле прив'язання до всього українського — мови, пісні, традиції, в мені рано збудилося й усвідомилося національне українське почуття...» [1].

Мати Грушевського, Глафіра Захарівна

Михайло Грушевський у день вступу до Тифліської гімназії, 1880 р.

Після закінчення Тифліської гімназії юнак вступив на історико-філологічний факультет Київського університету Св. Володимира. Його науковим керівником був Володимир Антонович — видатний український історик, археолог і громадський діяч, один із провідних представників українського національного руху XIX ст. Він відіграв важливу роль у становленні Михайла Грушев-

ського як історика. На 3 курсі молодий дослідник розпочав роботу над науковою працею «Історія Київської землі від смерті Ярослава до кінця XIV століття», яку в 1890 р. було відзначено золотою медаллю. У тому ж році Михайло

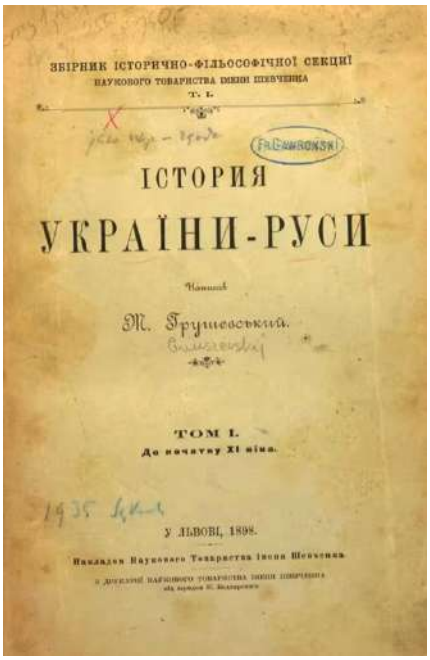
Сучасне видання

завершив навчання в Київському університеті й залишився при ньому для подальшої наукової роботи. У 1894 р. він переїхав до Львова, де очолив кафедру всесвітньої історії з особливим оглядом на історію Східної Європи у Львівському університеті. У 1896 р. Михайло Грушевський одружився з учителькою Марією Вояковською. У 1900 р. у подружжя народилася донька Катерина, яка згодом стала історикинею, дослідницею культури й фольклору.

Марія та Михайло Грушевські у рік одруження, 1896 р.

У Львові розгорнулася одна з найплідніших сторінок наукового життя М.С. Грушевського. Він очолював Наукове товариство ім. Шевченка, сприяв розвитку українських наукових видань, працював із молодими дослідниками. У 1898 р. вийшов друком 1 том багатотомної праці дослідника «Історія України-Руси», над якою він працював упродовж багатьох років. Ця праця стала визначним явищем української історіографії. Михайло Грушевський розглядав історію України як самостійний історичний процес, а не як частину історії російського народу. Він досліджував також історію української літератури, фольклор, етнографію, археологію та соціологію. Наукова спадщина вченого охоплює десятки томів праць, які й сьогодні залишаються важливими для дослідників. Не випадково український бібліограф і літературознавець Володимир Дорошенко назвав його «дійсним батьком нашої історії» [1]. Цей вислів відображає визнання ролі М.С. Грушевського у формуванні української історичної науки.

Михайло Грушевський, Львів, 1898 р.

Серед студентів, 1913 р.

Під час Першої світової війни вчений зазнав переслідувань з боку російської влади. У листопаді 1914 р. його заарештували в Києві, а згодом відправили на адміністративне заслання, яке він відбував у Симбірську, Казані та Москві. У 1917 р. Михайло Грушевський очолив Українську Центральну Раду. Його діяльність у період Української революції стала важливим напрямом для дослідників минулого й сучасних подій, які визначали майбутнє країни. Під його керівництвом УЦР прой-

Проголошення Третього Універсалу УЦР на Софійській площі в Києві. У центрі — Грушевський, 1917 р.

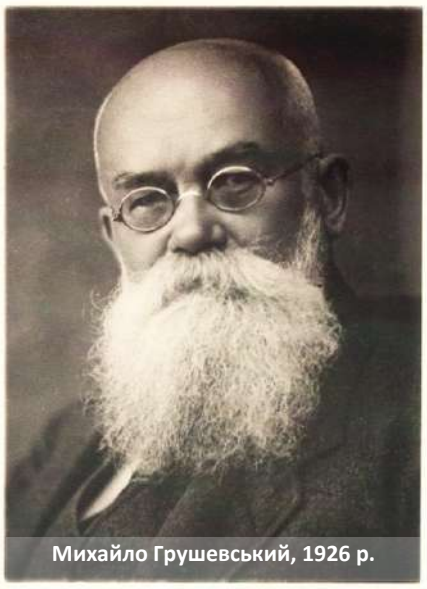
М. Грушевський на військовому параді в Києві, 1917 р.

шла шлях від вимог автономії до проголошення незалежності Української Народної Республіки у січні 1918 р.

Після поразки визвольних змагань науковець перебував за кордоном, а у 1924 р. повернувся до радянської України. Михайло Сергійович продовжив наукову роботу, проте політичні умови дедалі більше обмежували можливості його діяльності. За Михайлом Грушевським стежили органи державної безпеки, а його громадсько-політична діяльність викликала підозру радянської влади. Наприкінці 1920-х — на початку 1930-х рр. почали ліквідовувати наукові установи й

Посвідчення академіка АН СРСР, видане в Москві, 1932 р.

Михайло Грушевський, 1926 р.

комісії, створені або очолювані науковцем. Припинили виходити збірник «За сто літ» (1930) і часопис «Україна» (1932), переслідувань зазнали його співробітники й учні.

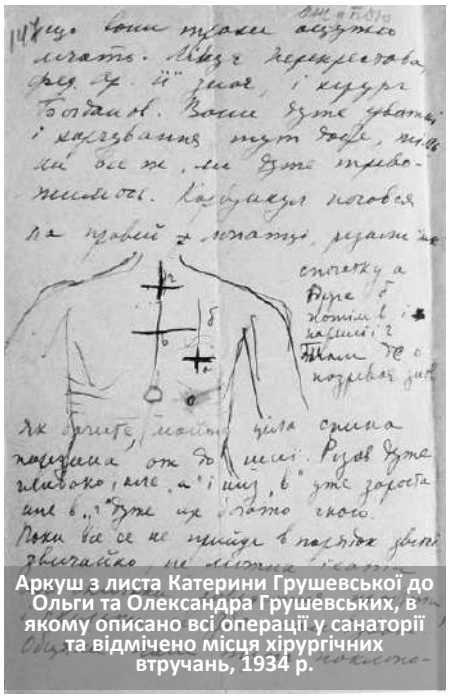
У березні 1931 р. М. Грушевський переїхав до Москви, але невдовзі був заарештований за звинуваченням у керівництві так званим «Українським національним центром» і переведений до Харкова для допитів. На початку квітня його звільнили, після чого вчений повернувся до Москви, де перебував під наглядом органів державної безпеки. Михайло Грушевський зазнав посиленого політичного тиску, що не могло не позначитися на його моральному стані.

У вересні 1934 р. Михайло Сергійович приїхав із родиною до Кисловодська на відпочинок. Він почувався стомленим через велику наукову завантаженість, проте явних ознак тяжкої хвороби не спостерігалося. На початку жовтня у вченого з'явився карбункул — гнійно-

У робочому кабінеті, Київ, 1928–1930 рр.

некротичне запалення шкіри та підшкірних тканин, яке може спричинити тяжкі ускладнення. За матеріалами, опрацьованими істориком Ю. Шаповалом, хвороба швидко прогресувала [2]. Попри 4 хірургічні втручання в санаторії, поліпшення не настало. 13 листопада 1934 р. М. Грушевського в тяжкому стані перевели до хірургічного відділення Кисловодської міської лікарні. В історії хвороби зафіксовано діагноз: «Злоякісний карбункул спини. Сепсис». Сепсис — це небезпечний стан, за якого реакція організму на інфекцію призводить до порушення роботи органів і може загрожувати життю.

Аркуш з листа Катерини Грушевської до Ольги та Олександра Грушевських, в якому описано всі операції у санаторії та відмічено місця хірургічних втручань, 1934 р.

Медичні записи засвідчують, що лікарі продовжували хірургічне лікування, розкривали гнійні осередки та проводили переливання крові. 16 листопада кров для переливання взяли в доньки науковця, Катерини Грушевської. Попри лікування, температура знову підвищувалася, з'являлися нові осередки запалення, а стан пацієнта ставав дедалі тяжчим. У записах за останні дні згадуються виражена слабкість, порушення свідомості, частий слабкий пульс і подальше погіршення загального стану. 24 листопада 1934 р. лікарі зафіксували наростання серцевої слабкості. Того ж дня Михайло Грушевський помер. 29 листопада 1934 р. його поховали в Києві на Байковому кладовищі.

Медична документація пов'язує розвиток тяжкого стану науковця з карбункулом, абсцесами й загальною інтоксикацією, а в заключному записі вказано наростання серцевої

Могила Михайла Грушевського, Байкове кладовище

слабкості. Отже, йдеться не про одну ізольовану скаргу, а про тяжкий інфекційний процес, який ускладнився загальним порушенням функцій організму. Дослідники звертали увагу й на виснаження вченого внаслідок багаторічної інтенсивної праці. У листі до академіка К. Студинського Катерина Грушевська писала: «... при тім вичерпанню і знесиленню, до якого довело його тяжке працьовите життя, з хворобою боротися йому було несила» [2].

Лікування було обмежене можливостями медицини того часу. Ефективні антибактеріальні препарати ще не ввійшли в клінічну практику, а хірургічні втручання та переливання крові не гарантували одужання. Сучасна медицина має значно більше можливостей для лікування тяжких бактеріальних інфекцій, ніж лікарі у 1934 р. Сьогодні за таких станів застосовують антибактеріальну терапію, хірургічне очищення гнійних осередків, інтенсивну підтримку життєво важливих функцій та інші методи залежно від клінічної ситуації.

Після смерті М.С. Грушевського виникли підозри щодо можливого насильницького характеру події. На тлі політичних переслідувань, стеження та недовіри до радянської влади такі припущення поширювалися досить швидко. Шаповал Ю.І. у статті «Загадка смерті Михайла Грушевського» аналізує медичні документи, офіційні повідомлення та матеріали спецслужб. Дослідник показує, як тогочасна політична ситуація впливала на сприйняття смерті вченого сучасниками. Однак версія про отруєння не має документального підтвердження. Наявна медична документація засвідчує тяжкий інфекційний процес та його ускладнення. Для висновку про навмисне отруєння потрібні окремі переконливі докази [2]. Не менш важливе питання —офіційна дата смерті. У пові-домленнях радянської преси зазначалося 25 листопада 1934 р., хоча медичні документи вказують на 24 листопада. У дослідженні «Таємниці офіційного некролога Михайла Грушевського» розглянуто обставини підго-товки офіційного повідомлення та встановлено, що дата в некролозі була помилковою [3].

Для багатьох українців смерть М. Грушевського була втратою не лише визначного історика, а й одного з провідників української національної думки. В еміграційному сере-

№ 320 (12,865). Львів, середа 28. листопада 1934. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

ЦІНА ОКРЕМОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Михайло Грушевський.

Львівська газета «Діло» за 28 листопада 1934 р. із некрологом Михайла Грушевського

Пам'ятник академіку у Львові

довищі цю подію сприймали як велику втрату для української науки й культури. Особливо показовими були побоювання, що смерть науковця може передувати новим репресіям. Такі настрої відображали загальну атмосферу страху, в якій жили українські інтелектуали в радянській Україні.

До найважливіших здобутків М.С. Грушевського належить багатотомна «Історія України-Руси», у якій послідовно викладено історію українських земель. Його наукові праці змінили уявлення про місце України у східноєвропейській історії та заклали основу для багатьох подальших досліджень. Михайло Грушевський розвивав українську історіографію, археографію, літературознавство й етнографію. Важливе місце в його діяльності посідала участь у роботі Наукового товариства ім. Шевченка та Всеукраїнської академії наук. Наукова та громадська діяльність вченого сприяла усвідомленню українцями власної національної ідентичності й обґрунтуванню права України на державну самостійність.

Наукові заслуги Михайла Грушевського були визнані за життя: у 1923 р. його обрали академіком Всеукраїнської академії наук, а у 1929 р. – Академії наук СРСР. Він мав авторитет серед українських і закордонних вчених. Водночас політична діяльність і незалежна позиція науковця зробили його небажаною постаттю для радянської влади, а частину його праць на тривалий час обмежили в поширенні.

Сьогодні ім'я Михайла Сергійовича Грушевського носять вулиці, навчальні й наукові установи; його портрет зображено на українській банкноті номіналом 50 гривень. Праці видатного українського історика центрах і використовують у навчанні. Пам'ять про академіка зберігається не лише у пам'ятниках перевидають, досліджують у наукових і назвах, а й у продовженні роботи з вивчення минулого України, якій він присвятив своє життя.

Список літератури:

Оглоблин О. Михайло Сергієвич Грушевський (1866–1934). *Український історик*. 1966. Ч. 1–2 (9–10). С. 5–14. URL: https://history.org.ua/LiberUA/Ukrlst1_1966/Ukrlst1_1966.pdf

Шаповал Ю. І. Загадка смерті Михайла Грушевського. *Український історичний журнал*. 2006. № 5. С. 83–98. URL: https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/uhj/issue/view/1609?utm_source

Юркова О. В. Таємниці офіційного некролога Михайла Грушевського. *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки*. 2013. Вип. 22. С. 31–54. URL: https://chtyvo.shron.org/authors/Yurkova_Oksana/Taiemnytsi_ofitsiinoho_nekroloha_Mykhaila_Hrushevskoho/

Час читати

Ірина Фурса

«Освічена»: шлях від страху до свободи

Освіта — це не лише книжки, знання чи диплом. Це шлях, на якому людина змінюється, відкриває для себе новий світ і по-іншому починає дивитися на життя. Іноді цей шлях буває непростим, адже доводиться долати страхи, прощатися зі звичним і знаходити в собі сміливість стати зовсім іншою людиною.

Тара Вестовер — сучасна відома американська історикиня, есеїстка, викладачка, докторка наук та мемуаристка, лауреатка нагород за літературну та громадську діяльність. Її історія стала прикладом того, як прагнення до знань може змінити людське життя. Її дебютна книжка «Освічена», опублікована у 2018 році, здобула міжнародне визнання та була перекладена десятками мов.

Тара Вестовер народилася в штаті Айдахо в родині мормонів, які жили на межі виживання та повної ізоляції від суспільства. Батько Тари страждав на біполярний розлад. Він вважав державні школи, лікарні та поліцію «інструментами диявола». Через це Тара та її брати й сестри не мали свідоцтв про народження, не відвідували лікарів, ніколи не ходили до школи, а їх знання про навколишній світ обмежувалися тим, що дозволяло родинне виховання. Батько був одержимий підготовкою до кінця світу (кінець 1999 року). Родина скуповувала зброю, паливо, консервувала персики, готуючись до війни з урядом. У родині панувала жорстка патріархальна ієрархія. Один із старших братів Тари вчиняв над нею психологічне та фізичне насильство, але батьки закривали на це очі, звинувачуючи саму дівчину в «непристойній поведінці».

Лише у сімнадцять років Тара вперше переступила поріг навчального закладу. Надолуживши прогалини в знаннях, вступила до Університету Бригама Янга (мормонський університет), де вона зіткнулася з численними труднощами. Прийшовши на перші лекції, Тара вперше почула про Голокост та Рух за цивільні права в США. Вона не знала елементарних історичних фактів, оскільки вдома єдиними книгами були Біблія, Книга Мормона та промови ранніх лідерів церкви. Але згодом продовжила навчання в Кембриджському університеті у Великій Британії, де здобула докторський ступінь з історії.

Поштовхом до написання книги стало усвідомлення того, що дорослішання та пошук власної правди можуть віддалити людину від найближчих.

Книга «Освічена» — це мемуари про тяжкий життєвий досвід, відчуження, жорстку ідеологію та ізольований спосіб життя родини, складний шлях до університетської освіти та роль авторки у подальшому розвитку. Тара писала першу версію рукопису приблизно рік, а потім ще рік працювала над ним разом із редактором.

Книга є світовим бестселером і розповідає реальну історію дорослішання та подальшого розвитку авторки.

Найболючіша лінія мемуарів — це ціна, яку Тарі довелося заплатити за свою свободу та освіту. Сформувавши власний погляд на життя та заявивши про це вголос, вона стала ворогом для своєї родини. Батьки поставили їй ультиматум: або вона визнає, що її спогади — це брехня і навіювання диявола, або від неї зречуться. Тара обрала правду і втратила зв'язок із більшістю членів своєї родини. Книга показує, що фанатизм не завжди пов'язаний суто з релігією — це суміш психічних розладів батька, ізоляції, браку інформації та тотального контролю.

Україна: цікаво знати

https://skrynya.ua/product/1324996

Оксана Русанова

Про що розповідають найкумедніші українські прізвища

У мене є друзі з несподіваними українськими прізвищами, і щоразу було цікаво: яка історія за ними стоїть? Саме це й підштовхнуло мене з'ясувати, звідки беруть своє коріння ці колоритні прізвиська.

Українці мають унікальну рису: ми любимо і вміємо жартувати. Замість сухих чи офіційних назв наші предки давали одне одному дуже влучні та смішні прізвиська. Згодом вони стали офіційними іменами, які ми носимо й сьогодні.

У багатьох країнах світу прізвища утворювалися просто: від імені батька, професії або назви міста. В Україні такі традиції теж існували — наприклад, так з'явилися прізвища Крамар, Крамаренко, Крамарук, Купець, Купчик чи Швець, які вказували на те, що людина володіла власною справою, займалася торгівлею чи ремеслом і вміла рахувати гроші. Але поруч із ними виникла абсолютно унікальна система, якої немає більше ніде. Головну роль у цьому зі-грали козаки.

Запорозька Січ була місцем, куди люди тікали від важкого життя, щоб почати все з чистого аркуша. Коли чоловік приїжджав на Січ, його минуле залишалося позаду. Козаки давали йому нове ім'я, і робили це завжди з гумором. Вони спеціально вигадували щось кумедне, щоб перевірити характер новачка або просто підняти настрій товариству. Наприклад, високого козака могли назвати Малюком, а тиху людину — Солов'єм.

Коли у XVIII–XIX століттях держава почала масово переписувати населення та видавати документи, писарі просто внесли ці козацькі та вуличні прізвиська в офіційні списки. Так січові жарти перетворилися на закодовану в прізвищах історію.

Найпростіший спосіб дати людині прізвисько — подивитися, що вона робить, наприклад, за столом. Якщо хтось дуже любив смачно поїсти, часто крутився біля кухні чи мав улюблену страву, козаки одразу це помічали.

Так з'явилися прізвища, пов'язані з їжею:

- Неїжборщ, Салоїд;
- Рідкокаша, Недайкаша;
- Вареник, Галушка, Бульба.

Козаки дуже любили складати прізвища з двох слів. Вони звучать як якась команда, маленька пригода чи опис конкретного вчинку. Багато таких імен залишилися популярними і в наші дні:

- Підопригора, Велигора, Крутиголова, Перебийніс;
- Непийвода, Жуйвода;
- Убийвовк, Тягнибок, Нагнибіда та лагідне Небийбаба.

Наші предки вміли тонко підмічати людські слабкості чи особливості характеру, але робили це без злості — створювали прізвища-«дражнилки»:

- Позіхайло, Колупайло, Дрімайло — для людей, які нікуди не поспішали й любили відпочити;
- Семибаламут — для тих, хто любив потеревенити та заплутати інших своїми розмовами;
- Підкуймуха — так називали дуже прискіпливих людей або тих, хто вихвалявся, що може зробити неможливе.

Якщо ви знаєте когось із прізвищем Борщ, Нетудихата чи Вирвихвіст, пам'ятайте, що за цими словами стоять століття козацького оптимізму, вміння посміятися над собою, і це велика сила, яка допомагає українцям триматися в будь-яких обставинах!

Латина навколо нас

Олександра Литовська

Коли гастрономія говорить латиною

Вважається, що висока кухня розмовляє французькою. Але до coq de vin чи creme brulee кулінарія вже сформувала гарний латинський лексикон. От і назву для науки (чи все ж мистецтва?) гастрономії французи створили, поєднавши латинське gaster «шлунок» та грецьке nomos «закон». Вже від латинського culina — «кухня, плита, їжа» походить слово «кулінарія».

Важко досягти витонченого смаку без солі. Sal — латиною позначає і «сіль», і «гострий жарт». Якщо продовжити жартувати з сіллю, то утворяться salsa — солоні страви та гумор, а також салат і салямі.

Для смачного салату потрібно посолити овочі, додати олію та спеції. Українська «олія» разом більшістю європейських слів та з латинським oleum — нащадки грецького elaion — «оливкове дерево». Тож використання оливкової олії не сучасний тренд, а данина античним традиціям.

Вражає багатозначність слова «species» — для медиків це «лікарський збір», для біологів — «вид», для кулінарів — «приправа», а спочатку це був «погляд чи зовнішність», адже споріднене із specio — «дивитися» (спектаклі ж ми теж дивимося).

Серед наших улюблених спецій чимало відгомонів міфів: Laurus (лавр) — дерево, гілками якого бог Гермес добував вогонь, а м'яті дала ім'я грецька німфа Мента (Mentha). Перець походить від латинського piper; зі здоров'ям — salus — пов'язана шавлія (лат. Salvia), а Rosmarinus (розмарин) — буквально морська (marinus) роса (ros).

До речі щодо моря. Сіль, спеції, олія та оцет — і у нас готовий маринад для м'яса чи овочів. Якщо ви відчули, що маринування та ім'я Марина пов'язані, то ви на вірному шляху, адже маринад — це «розсіл з морської води».

Оцет теж походить з латинського джерела: acetum — «кисле вино» (і знову ж «гумор, їдкий жарт»). Знавцям анатомії тут мала б спасти на думку кульшова западина — acetabulum, яка римлянам нагадувала ємність для оцту чи соусник, а от хіміки точно пригадають acidum «кислота».

Захоплюючись кулінарною етимологією, варто обережно ставитися до співзвучних слів. От, наприклад, винна або тартратна кислота латиною — acidum tartaricum. Ця органічна кислота міститься у виноградному соці і широко використовується у харчовій промисловості та фармації. Важливо не плутати тартрати із м'ясним тартаром або співзвучним соусом. Ці страви — результати переосмислення французькими кухарями кулінарних традицій кочових народів, яких у Франції вважали татарами.

Трохи співзвучні, але зовсім неспоріднені ані з вином, ані з татарами — тарт і торт. Римляни вживали плетений хліб, який мав назву torta panis («скручений хліб»). Вірогідно, іспанська тортилья теж

його нащадок. Впевнена, що ви, як і я, будете здивовані тим, що торт споріднений із тортурами. Хіба когось доводили до цукрової коми? Ні, виявляється, що обидва слова мають спільне коріння – torqueo: «крутити, повертати, згинати, мучити, катувати».

Цікаве походження у назви класичного французького десерту мільфей, який у нас часто називають «Наполеон». Його готують із трьох шарів листкового тіста з двома прошарками крему. Французьке millefeuille утворилося з латинського millefolium – буквально тисяча (mille) листків (folium). Не обійшлося тут і без медицини, адже Millefolium – фармацевтична назва деревію звичайного *(Achillea millefolium* L.).

Прекрасним доповненням до смачної вечері є вино: латинське vinum розійшлося багатьма мовами Європи. Так само, як і вислів In vino veritas – «істина в вині». Щоправда, у фрази з'явилося продовження: sed in aqua sanitas («а здоров'я у воді»).

Вино чи вода – вирішуйте, враховуючи рекомендації та рецепти лікаря. До речі, і медичний і кулінарний рецепт походять від латинського recipe – «візьми».

Інший латинський афоризм Edimus ut vivamus, non vivimus ut edamus («Їмо, щоб жити, а не живемо, щоб їсти») – не втрачає актуальності у добу надмірного споживання. Та чи завжди варто відмовлятися від смачненького, тим паче, що кулінарні назви зачаровують і вабять?

Фотопогляд

Оксана Русанова

Коли над квітами летять ракети

Харківський ботанічний сад на вулиці Клочківській продовжує жити й дарувати красу попри війну.

Нещодавно, під час моєї прогулянки, над садом пролетіла ворожа ракета. Усі відвідувачі на мить завмерли. Мить, коли перехоплює подих... Але вже за секунду люди повернулися до квітів, життя продовжило свій звичний рух. У цьому моменті — весь сьогоднішній Харків, який навчився тримати удар і цінувати кожну мить.

Погляньте на пишні осінні хризантеми та химерну декоративну капусту. Це ж справжній карнавал кольорів, що розганяє осінню сірість! А це глибоке, майже драматичне листя декоративного буряка вражає своїми барвами. Його темна зелень прорізана яскравими рубіновими прожилками, які наче неон світяться на сонці. Вони нагадують пульсуючі судини — символ живого серця Харкова, яке б'ється в реаліях нашого буття.

Ці квіти й рослини стали свідками жахіть, які не мають існувати у світі. Але вони обрали квітнути. Життя та краса завжди перемагають темряву!

Хроніка подій

Оксана Русанова

Вересень-жовтень 2026 у світлі подій

Як ми відзначили Всеукраїнський день бібліотек 30 вересня

Головною подією та радістю цьогорічного Всеукраїнського дня бібліотек стали довгоочікувані живі зустрічі зі студентами у стінах нашої бібліотеки. Після тривалої перерви, зумовленої пандемією та війною, наші зали знову наповнилися гомоном, зацікавленими поглядами та щирим спілкуванням першокурсників. Нові користувачі активно досліджували книжкові фонди та опановували сучасні електронні бази даних, робили яскраві осінні кадри в оригінальних локаціях, ласували смаколиками й отримували приємні побажання.

Особливе захоплення викликали тематичні фотозони, власноруч створені нашими талановитими співробітниками:

«Від паперу — до дизайнерсь-

кої сукні» — унікальна арт-сукня з книжкових сторінок, які вже віджили своє і готувалися до переробки, прикрашена метеликами, як символ того, що знання — це справжнє мистецтво.

Теплий куточок біля каміна — затишна локація з пледами, свічками та атмосферою домашнього чаювання, яка так і кликала зануритися в читання цікавої книги.

Книжковий букет й осінні деталі — вишукана композиція з книг, квітів та яскравого листя, що дарувала особливий настрій.

Ці оригінальні локації подарували користувачам безліч яскравих кадрів, а бібліотеці — незабутню атмосферу свята!

Особливого творчого настрою нашому святу додала чергова артсесія «Магія Петриківського розпису», що пройшла за підтримки Профкому ХНМУ. Учасники та гості свята власноруч створювали унікальні сувеніри-обереги — закладинки для книжок. Традиційні чарівні візерунки та

квіти оживали на папері, перетворюючись на маленькі шедеври, які тепер житимуть серед сторінок улюблених книг.

Визнання професіоналізму та нагороди

12 жовтня з нагоди Дня працівників освіти України відбулася церемонія нагородження співробітників Наукової бібліотеки ХНМУ за їхній вагомий внесок у забезпечення освітнього й наукового процесів ХНМУ. Офіційні відзнаки за самовіддану працю отримали: Нєговєлова Оксана Анатоліївна (заступник директора бібліотеки) — нагороджена Почесною грамотою Департаменту освіти Харківської міської ради; Русанова Оксана (завідувачка відділу), Пугачова Оксана (завідувачка сектора) та Попова Людмила (головний бібліотекар) — нагороджені Почесними грамотами ректора ХНМУ.

Пишаємося нашими чарівними й талановитими колежанками!

Методичний вебінар «Цифрова репутація науковця: сучасні інструменти та практики»

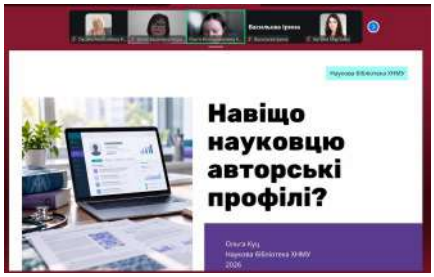

20 жовтня за цією назвою відбувся методичний вебінар з нашого постійного циклу «Культура академічної доброчесності». Учасники заходу розглянули ефективні методи розвитку та адміністрування авторських профілів науковця за допомогою сучасних цифрових платформ.

З вітальним словом виступила директор Наукової бібліотеки Ірина Киричок, яка підкреслила, що розбудова цифрового бренду та інтеграція у світовий науковий простір є ключовими факторами успіху як для самого вченого, так і для університету в цілому.

Програма заходу охопила такі актуальні теми:

- «Навіщо науковцю авторські профілі» — спікер: Куц Ольга, учений секретар Наукової бібліотеки.

- «Google Scholar: перший крок до наукової видимості та відстеження цитувань» — спікер: Павленко Тетяна, заступник директора Наукової бібліотеки.

- «ORCID, Scopus Author ID та Web of Science Researcher ID: особливості та управління» — спікер: Кравченко Світлана, завідувач відділу інформаційно-бібліографічної роботи Наукової бібліотеки.

Захід став черговим важливим кроком у підвищенні цифрової грамотності нашої академічної спільноти.

Арттерапевтична сесія «Магія Петриківського розпису»

Справжня творча магія розгорнулася 28 жовтня в нашій спільноті! Завдяки підтримці Профкому ХНМУ відбулася неймовірно затишна арттерапевтична сесія, на якій учасники продовжували опановувати Петриківський стиль декоративного розпису.

Ця зустріч, яку провели Ірина Киричок та Оксана Красюкова, перетворилася на простір щирого діалогу із власною душею. Традиційні петриківські квіти, розквітаючи теплими осінніми барвами, стали мовою почуттів та емоцій.

Артсесія об'єднала велику родину ХНМУ в одне ціле: за спільним столом пліч-о-пліч творили викладачі, співробітники, студенти та наші дітлахи. Для когось це було перше знайомство з традиційним розписом, а хтось демонстрував впевнені мазки майстра. Проте головне — кожен зміг відпустити накопичену втому, віднайти внутрішній баланс і

зігрітися душевним теплом.

Захід знову показав, що мистецтво має дивовижну цілющу силу: воно зігріває серця, зближує людей і допомагає триматися попри всі труднощі сьогодення.

Контакти:

м. Харків,

пр. Науки, 4

e-mail: oa.rusanova@knmu.edu.ua

Редакційна колегія:

Киричок І.В. (головний редактор)

Русанова О.А. (відповідальний редактор)

Красюкова О.О. (редактор)

Автор фото: Ірина Киричок